

Warszawa, 14 czerwca 2016 r.

Opinia do ustawy o działaniach antyterrorystycznych

(druk nr 203)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem uchwalonej przez Sejm w dniu 10 czerwca 2016 r. ustawy o działaniach antyterrorystycznych jest podniesienie efektywności polskiego systemu antyterrorystycznego, a tym samym zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich obywateli RP, poprzez:

- wzmocnienie koordynacji działań oraz doprecyzowanie zadań poszczególnych służb i organów,
- zapewnienie skuteczności działań w przypadku podejrzenia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, w tym w zakresie postępowania przygotowawczego,
- dostosowanie przepisów karnych do nowych typów zagrożeń o charakterze terrorystycznym.

Uchwalona ustawa skupia w jednym akcie prawnym zagadnienia związane z terroryzmem. Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy, kluczowe znaczenie, w zakresie sprawności funkcjonowania systemu antyterrorystycznego RP, odgrywać ma zapewnienie optymalnej koordynacji działań i mechanizmów współpracy na poziomie strategicznym, operacyjnym i taktycznym.

Przepisy uchwalonej ustawy pozostają w ścisłym związku z przepisami ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, a definicja działań antyterrorystycznych odnosi się do analogicznych faz działania jak stosowane w dotychczas obowiązujących procedurach na podstawie art. 2 tej ustawy.

Za zapobieganie terroryzmowi odpowiedzialny będzie Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W związku z tym zapewniono temu organowi narzędzia prawno-organizacyjne, mające umożliwić skuteczną realizację tego zadania.

W celu zapewnienia skutecznej realizacji przez Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego zadania polegającego na zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, w art. 4–9 oraz art. 10–11 ustawy zawarto przepisy odnoszące się do realizowanych przez niego (we współpracy z innymi właściwymi służbami i instytucjami) działań w zakresie:

- koordynacji czynności analityczno-informacyjnych podejmowanych przez służby specjalne, oraz wymiany informacji dotyczących zagrożeń o charakterze terrorystycznym oraz danych o osobach mogących mieć związek ze zdarzeniami o charakterze terrorystycznym (art. 5 ust. 1),
- prowadzenia wykazu osób mogących mieć związek ze zdarzeniami o charakterze terrorystycznym (art. 6),
- koordynacji czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz czynności obserwowania i rejestrowania, przy użyciu środków technicznych, obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom, w tym wydawania zaleceń, mających na celu usunięcie lub minimalizację zaistniałego zagrożenia terrorystycznego (art. 8),
- możliwości zarządzenia wobec osoby niebędącej obywatelem RP, w stosunku do której istnieje obawa co do możliwości prowadzenia przez nią działalności terrorystycznej, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, niejawnego prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych, o czym Szef ABW powiadamia niezwłocznie Ministra Koordynatora Służb Specjalnych jeżeli został powołany, oraz Prokuratora Generalnego (art. 9),
- możliwości uzyskiwania nieodpłatnie dostępu do danych i informacji zgromadzonych w rejestrach publicznych i ewidencjach, a także obrazu zdarzeń rejestrowanego przez urządzenia rejestrujące obraz umieszczone w obiektach użyteczności publicznej, przy drogach publicznych i innych miejscach publicznych oraz otrzymywania nieodpłatnie kopii zarejestrowanego zapisu tego obrazu (art. 11).

Podstawowym narzędziem pozwalającym na realne działania w stosunku do osób mogących mieć związek ze zdarzeniami o charakterze terrorystycznym będzie wykaz tych osób prowadzony przez Szefa ABW (art. 6). Wykaz ten zawierać będzie informacje o:

- osobach podejmujących działalność na rzecz organizacji terrorystycznych lub organizacji związanych z działalnością terrorystyczną lub członkach tych organizacji;
- poszukiwanych osobach prowadzących działalność terrorystyczną lub osobach podejrzewanych o popełnienie przestępstw o charakterze terrorystycznym, wobec

których w Rzeczypospolitej Polskiej zostało wydane zarządzenie o zatrzymaniu, poszukiwaniu oraz postanowienie o poszukiwaniu listem gończym, a także osobach poszukiwanych na podstawie europejskiego nakazu aresztowania;

- osobach, wobec których istnieje uzasadnione podejrzenie, że mogą prowadzić działania zmierzające do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, w tym o osobach stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego;
- osobach uczestniczących w szkoleniach terrorystycznych albo podejmujących podróże w celu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

W celu identyfikacji osób mogących mieć związek z przestępstwami o charakterze terrorystycznym funkcjonariusze ABW, Policji i Straży Granicznej będą uprawnieni do pobierania obrazu linii papilarnych, utrwalania wizerunku twarzy oraz pobierania materiału biologicznego w celu oznaczania profilu DNA osoby niebędącej obywatelem RP, w określonych w ustawie przypadkach.

Dane te będą przekazywane do Komendanta Głównego Policji i włączane do baz danych Policji, przy zapewnieniu możliwości dostępu do tych danych ABW, Policji i Straży Granicznej oraz ich przetwarzania i aktualizacji przez te służby, na potrzeby prowadzonych przez nie postępowań.

Sposób i tryb pobierania danych oraz ich przekazywania Komendantowi Głównemu Policji zostaną określone w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów (art. 10).

Art. 13 ustawy zawiera obowiązek operatora telekomunikacyjnego do instalacji, na okres nie dłuższy niż 30 dni, na żądanie ministra właściwego do spraw informatyzacji (lub organu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i porządek publiczny), tymczasowych instalacji radiokomunikacyjnych wraz z antenowymi konstrukcjami wsporczyymi, w szczególności stacji bazowych ruchomej sieci telekomunikacyjnej.

Ma to stanowić element realizacji obowiązku zapewnienia telekomunikacji na potrzeby systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym, w tym obroną państwa, o którym mowa w art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne i ma na celu zapewnienie łączności, w szczególności z numerami alarmowymi, w związku z wydarzeniami, w szczególności imprezami masowymi lub zgromadzeniami, podczas których może wystąpić zdarzenie o charakterze terrorystycznym albo zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Instalowanie tymczasowych instalacji nie będzie wymagało pozwolenia na budowę lub zgłoszenia, a eksploatacja tych instalacji będzie możliwa po doręczeniu właściwemu organowi ochrony środowiska zgłoszenia wymaganego ustawą – Prawo ochrony środowiska.

Ustawa wprowadza system określania stopni alarmowych oraz stopni alarmowych CRP.

Stopnie te będą powszechnie obowiązujące i tym samym będą posiadały walor informacyjny poza organami, służbami i instytucjami również dla innych jednostek organizacyjnych i społeczeństwa.

System ten został w dużej mierze transponowany z obowiązujących obecnie zapisów załącznika nr 1 zarządzenia nr 18 Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 marca 2016 r. w sprawie wykazu przedsięwzięć i procedur systemu zarządzania kryzysowego.

Stosowanie katalogu stopni alarmowych wynika ze zobowiązań Polski jako członka Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) i wiąże się z koniecznością realizacji określonych zadań przez organy administracji publicznej oraz kierowników służb i instytucji właściwych w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego, np. w zakresie wdrożenia dodatkowych planów ochrony, w celu wzmocnienia bezpieczeństwa obiektów, obszarów i urzędzeń.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy, stopnie alarmowe będą mogły być wprowadzane, zmieniane i odwoływane, w drodze zarządzenia, w zależności od rodzaju zagrożenia zdarzeniem terrorystycznym, przez Prezesa Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw wewnętrznych i Szefa ABW, a w sytuacjach niecierpiących zwłoki – przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, który będzie o tym informował niezwłocznie Prezesa Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Szefa ABW.

O wprowadzeniu, zmianie lub odwołaniu stopnia alarmowego lub stopnia alarmowego CRP Prezes Rady Ministrów będzie niezwłocznie informował Prezydenta RP oraz Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu.

W rozdziale 4 ustawa określa kto i w jakich przypadkach wyznacza kierującego działaniami antyterrorystycznymi podejmowanymi przez właściwe służby lub organy w ramach ich ustawowych zadań na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym.

Co do zasady, w szczególności w przypadku obecności na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym innych służb i organów, Komendant Główny Policji,

(a w sytuacjach niecierpiących zwłoki – komendant wojewódzki Policji) wyznacza w tym celu funkcjonariusza Policji.

W przypadku zdarzenia o charakterze terrorystycznym na obszarach lub w obiektach należących do komórek i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, na kierującego działaniami Minister Obrony Narodowej (w sytuacjach niecierpiących zwłoki – Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej) wyznacza żołnierza Żandarmerii Wojskowej.

Kierujący działaniami może, w zakresie oraz na czas niezbędny do skutecznego prowadzenia działań antyterrorystycznych, w miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym i w jego otoczeniu:

- zarządzić ewakuację osób lub mienia,
- wstrzymać lub ograniczyć ruch pieszych lub wprowadzić zakaz przebywania osób postronnych,
- zarządzić wstrzymanie lub ograniczenie ruchu drogowego, kolejowego, lotniczego, ruch jednostek pływających, a także kursowanie środków publicznego transportu zbiorowego,
- żądać nieodpłatnego udostępnienia nieruchomości lub nieodpłatnego przejęcia do używania ruchomości, w tym środków transportu, a także przedmiotów i urządzeń, koniecznych do przeprowadzenia działań kontrterrorystycznych;
- żądać udzielenia pomocy od instytucji, organizacji, przedsiębiorców i osób fizycznych lub wydawać im polecenia.

W art. 23 wprowadzono możliwość tzw. specjalnego użycia broni, oznaczającego możliwość użycia broni palnej przeciwko osobie dokonującej zamachu, którego skutkiem może być śmierć lub bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia tej osoby, jeżeli jest to niezbędne do przeciwdziałania bezpośredniemu, bezprawnemu, gwałtownemu zamachowi na życie lub zdrowie człowieka, albo uwolnienia zakładnika, a użycie broni palnej w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę jest niewystarczające i przeciwdziałanie takiemu zamachowi w inny sposób nie jest możliwe.

Specjalne użycie broni odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej z zastrzeżeniem wyłączenia stosowania art. 7 ust. 1 – określającego zasadę używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą

szkodę, a także wyłączenia stosowania art. 48 ww. ustawy – odnoszącego się do konieczności wykonania przed użyciem broni palnej takich działań jak: okrzyk identyfikujący formację, wezwanie do zachowania zgodnego z prawem, okrzyk ostrzegawczy „Stój, bo strzelam!” oraz oddanie strzału ostrzegawczego w bezpiecznym kierunku.

W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, postanowienie o przedstawieniu zarzutów można będzie sporządzić na podstawie informacji uzyskanych w wyniku niejawnych czynności operacyjno-rozpoznawczych, zarządzonych na podstawie art. 9 ustawy, przez Szefa ABW wobec osoby niebędącej obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej.

W takim przypadku sąd, na wniosek prokuratora, będzie mógł zastosować tymczasowe aresztowanie na okres nieprzekraczający 14 dni. Samoistną przesłanką zastosowania tymczasowego aresztowania będzie uprawdopodobnienie popełnienia, usiłowania lub przygotowania do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

Tymczasowe aresztowanie będzie można przedłużać na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego.

W dalszej części ustawy, w rozdziale 6, ustawa dokonuje zmiany przepisów 31 ustaw. Najważniejsze z nich dotyczą ustaw: Kodeks karny, Prawo bankowe, o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu oraz ustawy – Prawo telekomunikacyjne.

Zmiany w ustawie – Kodeks karny polegają między innymi na wprowadzeniu przepisu sankcjonującego stadium przygotowania do popełnienia przestępstw przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstw wojennych (art. 32 pkt 3).

Dyspozycja przepisu odnosi się do każdego, kto czyni przygotowania do popełnienia przestępstw określonych w ww. przepisach. Sankcje karne za przygotowanie do popełnienia przedmiotowych przestępstw określono na poziomie proporcjonalnym do sankcji przewidzianej za popełnienie przestępstwa.

Dodano również art. 224b, w którym określa się nawiązkę na rzecz Skarbu Państwa oraz środek karny w formie świadczenia pieniężnego (oba w wysokości co najmniej 10 000 zł), orzekane przez sąd w razie skazania za przestępstwo określone w art. 224a, penalizujące czyn polegający na powiadamianiu przez sprawcę o nieistniejącym zagrożeniu dla życia lub zdrowia wielu osób lub mienia w znacznych rozmiarach lub stwarzaniu sytuacji, mającej wywołać przekonanie o istnieniu takiego zagrożenia, co skutkuje czynnościami instytucji

użyteczności publicznej lub organu ochrony bezpieczeństwa, porządku publicznego lub zdrowia mającymi na celu uchylenie zagrożenia.

Kodeks karny został poszerzony o art. 255a § 2, który penalizuje uczestniczenie, w celu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, w szkoleniu mogącym ułatwić popełnienie takiego przestępstwa. Za popełnienie takiego czynu przewiduje się wprowadzenie kary pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Ponadto dodaje się nowe przepisy:

- art. 259a penalizujący przekroczenie granicy Rzeczypospolitej Polskiej, w celu popełnienia na terytorium innego państwa przestępstwa o charakterze terrorystycznym lub czynów określonych w art. 255a § 1, art. 255a § 2 i 258 § 2 lub 4 oraz
- art. 259b zgodnie z którym na wniosek prokuratora sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet warunkowe zawieszenie jej wykonania, w stosunku do sprawcy przestępstwa określonego w art. 259a, który dobrowolnie odstąpił od popełnienia na terytorium innego państwa przestępstwa o charakterze terrorystycznym lub przestępstwa określonego w art. 255a, art. 258 § 2 lub § 4 i ujawnił przed organem powołanym do ścigania przestępstw wszystkie istotne okoliczności czynu lub zapobiegł popełnieniu zamierzonego przestępstwa.

Przepis będzie miał zastosowanie także do sprawcy, który dobrowolnie odstąpił od pomocnictwa w popełnieniu przestępstwa określonego w art. 259a i ujawnił przed organem powołanym do ścigania przestępstw wszystkie istotne okoliczności czynu, w szczególności informacje o osobach, które popełniły przestępstwa, określone w art. 259a.

Zmiana ustawy – Prawo bankowe daje Szefowi ABW prawo uzyskania dostępu do informacji przetwarzanych przez banki stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji dotyczących umów o rachunek papierów wartościowych, umów o rachunek pieniężny, umów ubezpieczenia lub innych umów dotyczących obrotu instrumentami finansowymi, a w szczególności do przetwarzanych przez uprawnione podmioty danych osób, które zawarły takie umowy (art. 34).

Ustawa zawiera obszerną nowelizację ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.

Nowelizacja zakłada jednoznaczne wskazanie Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego jako służby właściwej w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania zagrożeń

godzących w bezpieczeństwo istotnych z punktu widzenia ciągłości funkcjonowania państwa systemów teleinformatycznych organów administracji publicznej lub systemów sieci teleinformatycznych objętych jednolitym wykazem obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej.

Agencji powierzono w związku z tym zadanie polegające na przeprowadzaniu oceny bezpieczeństwa wskazanych wyżej systemów teleinformatycznych i sieci teleinformatycznych. Ocena ta ma polegać na przeprowadzeniu testów bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego w celu identyfikacji podatności na zagrożenia (art. 38 pkt 6).

Szef ABW będzie prowadził rejestr zdarzeń o charakterze terrorystycznym naruszających bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa albo sieci teleinformatycznych objętych jednolitym wykazem obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, a także systemów teleinformatycznych posiadaczy samoistnych i zależnych obiektów, instalacji lub urządzeń infrastruktury krytycznej.

Administratorzy przedmiotowych systemów teleinformatycznych będą obowiązani do przekazywania Szefowi ABW danych dotyczących zdarzeń naruszających bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych.

Ponadto na pisemny wniosek Szefa ABW, po uzyskaniu zgody Prokuratora Generalnego, sąd postanowieniem może zarządzić zablokowanie albo zażądać od administratora systemu teleinformatycznego zablokowania dostępności w systemie teleinformatycznym określonych danych.

Ustawa przewiduje wprowadzenie nowego narzędzia (instytucji prawnej) pozwalającego na pozyskanie do współpracy osób działających na rzecz innego państwa lub organizacji w odniesieniu do przestępstw o charakterze terrorystycznym i szpiegostwa.

Skorzystanie przez Szefa ABW z tego narzędzia będzie możliwe jedynie pod warunkiem, że sprawca przestępstwa szpiegostwa albo podejrzewany o przestępstwa o charakterze terrorystycznym świadomie i dobrowolnie ujawnił wszelkie okoliczności popełnionego czynu lub prowadzonej działalności oraz zobowiązał się do podjęcia tajnej współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego (art. 38 pkt 3).

W celu ułatwienia pozyskiwania do służby na rzecz ABW oraz AW osób, które mogą ułatwić rozpoznanie środowisk radykalnych z innych krajów w tym organizacji

terrorystycznych, ustawa wprowadza możliwość podjęcia służby przez osoby posiadające obok obywatelstwa polskiego obywatelstwo innego kraju (art. 38 pkt 10 i 11).

W celu przeciwdziałania bezprawnemu użyciu bezzałogowych statków powietrznych rozszerzono katalog uprawnień przysługujących funkcjonariuszom Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu wykonującym zadania w zakresie ochrony w granicach chronionych obszarów i obiektów poprzez umożliwienie zniszczenia, unieruchomienia lub przejścia kontroli nad lotem modelu latającego lub bezzałogowego statku powietrznego (art. 38 pkt 9).

Analogiczne rozwiązania zostały przyjęte w ustawie – Prawo lotnicze oraz w innych ustawach pragmatycznych, w zakresie przyznania takiego uprawnienia funkcjonariuszom innych służb.

Istotna zmiana dotyczy ustawy – Prawo telekomunikacyjne. W celu przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom anonimowości przedpłaconych kart telefonicznych tj. możliwości kamuflażu osób zaangażowanych w działalność terrorystyczną, czy też fałszywych powiadomień o podłożeniu ładunków wybuchowych, abonenci przedpłaconych kart telefonicznych obowiązani będą do podania swoich danych osobowych.

Abonenci zobowiązani będą do podania danych osobowych dostawcy usług do dnia 1 lutego 2017 r. po rygorom zaprzestania świadczenia im usług (art. 43).

II. Przebieg prac legislacyjnych

Przekazana Senatowi ustawa o działaniach antyterrorystycznych została uchwalona przez Sejm na 20. posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2016 r.

Ustawa jest wynikiem prac nad rządowym projektem ustawy o działaniach antyterrorystycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 516, z dnia 16 maja 2016 r.).

Po odrzuceniu wniosku o odrzucenie projektu ustawy w całości oraz wniosku o skierowanie projektu dodatkowo do Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii projekt ustawy został przesłany do komisji.

Prace na projektem prowadziła Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Komisji do Spraw Służb Specjalnych oraz Komisji Obrony Narodowej.

W dniu 7 czerwca 2016 r. Komisja przedstawiła swoje sprawozdanie (druk sejmowy nr 567). Do projektu ustawy wprowadzono kilkadziesiąt poprawek.

Najważniejsze z nich dotyczyły:

- zmiany tytułu ustawy,
- zmiany definicji „działań kontrterrorystycznych,
- dodania w art. 10 prawa pobierania od osób wskazanych w przepisie materiału biologicznego w celu oznaczania profilu DNA oraz przepisów określających sposób postępowania z pobranym materiałem,
- w art. 11 przyznano Szefowi ABW dostęp do danych gromadzonych w rejestrach i ewidencjach prowadzonych przez Prokuratora Generalnego,
- w art. 20 zakres działań antyterrorystycznych rozszerzono (i doprecyzowano) na wstrzymywanie i ograniczanie ruchu pojazdów w publicznym transporcie zbiorowym, w ruchu kolejowym, w ruchu jednostek pływających oraz w ruchu lotniczym,
- w art. 21 dodano obowiązek informowania posłów i senatorów RP o wydanych na podstawie ustawy zakazach odbywania imprez masowych lub zgromadzeń,
- w art. 22 określono zasady użycia Wojsk Specjalnych w działaniach kontrterrorystycznych,
- w art. 32a wyznaczono termin sporządzania rocznego planu przeprowadzania ocen bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych,
- w art. 39, zmieniającym ustawę Prawo lotnicze, strażników Straży Marszałkowskiej upoważniono do niszczenia bezzałogowych statków powietrznych.

Wraz ze sprawozdaniem Komisja przedstawiła 26 wniosków mniejszości.

W trakcie drugiego czytania, które odbyło się na posiedzeniu Sejmu w dniu 8 czerwca 2016 r. zgłoszono wniosek o odrzucenie projektu w całości oraz 23 poprawki (druk sejmowy nr 567–A).

Najważniejsze z poprawek proponowały:

- dodanie definicji „incydentu o charakterze terrorystycznym”,
- wprowadzenie właściwości warszawskiego sądu okręgowego w zakresie zarządzenia niejawnego prowadzenia kontroli operacyjnej wobec cudzoziemca podejrzanego o prowadzenie działalności terrorystycznej,
- dodanie przepisu nakazującego niszczenie obrazów, wizerunków i informacji o profilach DNA, po ustaniu przesłanek ich pobrania,

- wprowadzenie obowiązku uzyskiwania zgody warszawskiego sądu okręgowego na uzyskanie dostępu do danych ujawniających pochodzenie rasowe, etniczne, poglądy polityczne i innych danych wrażliwych,
- wymóg uzyskiwania przez Szefa ABW zgody zainteresowanego podmiotu na przeprowadzenie testu bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego,
- wymóg informowania zainteresowanego podmiotu o przeprowadzaniu testu bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego,
- ograniczenie zakresu oceny bezpieczeństwa do części sieci i systemów związanych bezpośrednio z obsługą systemów i sieci objętych jednolitym wykazem obiektów, instalacji urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej,
- możliwość wniesienia do sądu zażalenia na przeprowadzenie oceny bezpieczeństwa z pominięciem planu rocznego,
- wprowadzenie zakazu dostępu do części systemów teleinformatycznego nie związanych bezpośrednio z obsługą systemów i sieci objętych jednolitym wykazem obiektów, instalacji urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej,
- obowiązek przesłania podmiotowi poddanemu ocenie raportu zawierającego informację o urządzeniu, do którego uzyskano dostęp i szczegółowe zestawienie pozyskiwanych danych,
- wprowadzenie bezterminowego przechowywania danych kto, kiedy i jakie dane pozyskał w trakcie oceny bezpieczeństwa,
- usunięcie przepisów dotyczących zmian w Prawie telekomunikacyjnym w zakresie kart przedpłaconych.

W trzecim czytaniu Sejm przyjął jedną poprawkę redakcyjną oznaczoną nr 11.

Nie przyjęto żadnego z wniosków mniejszości.

III. Uwaga szczegółowa

Istotna uwaga dotyczy art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy, który uprawnia funkcjonariuszy ABW, Policji i Straży Granicznej do pobierania obrazu linii papilarnych, utrwalania wizerunku twarzy lub pobierania materiału biologicznego osoby niebędącej obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy istnieje wątpliwość co do tożsamości osoby.

Przepis powyższy budzi zastrzeżenie o charakterze logicznym, bo skoro tożsamość danej osoby budzi wątpliwości to skąd wiadomo, czy osoba ta jest obywatelem polskim czy też nie.

Rozwiązania prawne dotyczące ustalania tożsamości osób oraz uprawnienia wszystkich wskazanych wyżej służb przysługujące im w tym zakresie zawierają ustawy pragmatyczne.

W ustawie o Policji kwestie te regulują przepisy art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. b oraz art. 15 ust. 4. Stanowią one, że:

Art. 15. 1. Policjanci wykonując czynności, o których mowa w art. 14, mają prawo:

3a) pobierania od osób odcisków linii papilarnych lub wymazu ze słuzówki policzków:

b) w celu identyfikacji osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość, jeżeli ustalenie tożsamości w inny sposób nie jest możliwe,

W ustawie o Straży Granicznej w art. 10a ust. 2 stanowi:

„2. Straż Graniczna może pobierać, gromadzić i wykorzystywać w celach wykrywczych i identyfikacyjnych odciski linii papilarnych, zdjęcia oraz dane osobowe, w tym ujawniające pochodzenie etniczne, przynależność wyznaniową oraz dane o stanie zdrowia, osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, a także osób o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swą tożsamość, bez zgody i wiedzy osoby, której dane dotyczą.”,

W ustawie Kodeks postępowania karnego stanowi się:

*Art. 244. § 1. (285) Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo, a zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby albo zatarcia śladów przestępstwa **bądź też nie można ustalić jej tożsamości** albo istnieją przesłanki do przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania w trybie przyspieszonym.*

Natomiast ustawa o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu stanowi w art. 23, że

Art. 23. 1. Funkcjonariusze ABW, wykonując czynności służące realizacji zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1, mają prawo:

2) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;

3) zatrzymywania osób w trybie i w przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego;

4. Osoba zatrzymana może być okazywana, fotografowana lub daktyloskopowana tylko wtedy, gdy jej tożsamości nie można ustalić w inny sposób.

W świetle powyższego przepisu art. 10 ust. 1 pkt 1 należy skreślić jako zbędny oraz wewnętrznie, logicznie sprzeczny.

IV. Propozycje poprawek

Ze względu na objętość ustawy oraz przyspieszone tempo prac legislacyjnych, opinia niniejsza zwraca uwagę na następujące, oczywiste uchybienia o charakterze techniczno-legislacyjnym:

1) w art. 2 w pkt 5 wyrazy „Ministra – Członka Rady Ministrów” zastępuje się wyrazami „ministra – członka Rady Ministrów”;

2) art. 12 oznacza się jako art. 17a;

3) w art. 20 w ust. 1 w pkt 7 wyrazy „nieodpłatnego korzystania” zastępuje się wyrazami „nieodpłatnego udostępnienia do korzystania”;

4) w art. 25 w ust. 1 wyrazy „W przypadku podejrzenia lub usiłowania popełnienia albo przygotowania przestępstwa” zastępuje się wyrazami „W przypadku podejrzenia popełnienia, usiłowania lub przygotowania popełnienia przestępstwa”;

5) w art. 25 w ust. 2 wyrazy „podręcznych przedmiotów” zastępuje się wyrazami „bagaży podręcznych”;

6) w art. 28 w pkt 1, w pkt 2 wyraz „zawieszenie” zastępuje się wyrazem „wstrzymanie”;

7) w art. 32 w pkt 6, w art. 259b w pkt 1 i 2 wyrazy „okoliczności popełnienia czynu” zastępuje się wyrazami „okoliczności przestępstwa”;

8) w art. 38 w pkt 3, w art. 22b w ust. 2, 5–7 i 10 wyrazy „podejrzewany o przestępstwa” zastępuje się wyrazami „podejrzewany o działalność zmierzającą do popełnienia przestępstwa”;

9) w art. 38 w pkt 3, w art. 22b w ust. 5 w pkt 3 wyrazy „czynu zabronionego” zastępuje się wyrazem „przestępstwa”;

10) w art. 38 w pkt 3, w art. 22b w ust. 7 wyrazy „okoliczności czynu” zastępuje się wyrazami „okoliczności przestępstwa”;

11) w art. 38 w pkt 3, w art. 22b w ust. 8 wyrazy „środki ochronne” zastępuje się wyrazami „środki ochrony”;

12) w art. 38 w pkt 3, w art. 22b w ust. 10 wyrazy „do osób chronionych” zastępuje się wyrazami „do innych osób chronionych”;

13) w art. 45 w pkt 4, w art. 27a w ust. 2, 5–7 i 10 wyrazy „podejrzewany o przestępstwa” zastępuje się wyrazami „podejrzewany o działalność zmierzającą do popełnienia przestępstwa”;

14) w art. 45 w pkt 4, w art. 27a w ust. 5 w pkt 3 wyrazy „czynu zabronionego” zastępuje się wyrazem „przestępstwa”;

15) w art. 45 w pkt 4, w art. 27a w ust. 7 wyrazy „okoliczności czynu” zastępuje się wyrazami „okoliczności przestępstwa”;

16) w art. 45 w pkt 4, w art. 27a w ust. 8 wyrazy „środki ochronne” zastępuje się wyrazami „środki ochrony”;

17) w art. 45 w pkt 4, w art. 27a w ust. 10 wyrazy „do osób chronionych” zastępuje się wyrazami „do innych osób chronionych”.

Aldona Figura Starszy legislator

Beata Mandylis Główny legislator